

© INAGRO

ALS WILD JE ERGSTE VIJAND WORDT

Elk jaar worden veel telers geconfronteerd met zwermen hongerige duiven op hun percelen. De schade die deze vogels aanrichten, kan aanzienlijk zijn. Duiven zijn dan ook vijand nummer één geworden bij telers van koolgewassen, erwten, cichorei en witloof. – *Sabien Pollet, Inagro & Wim Hubrecht, Nationale Proeftuin Witloof*

Het probleem wordt elk jaar erger door de steeds groter wordende populatie duiven, die in vergelijking met vroeger ook steeds tammer wordt. De meeste schade die duiven veroorzaken, wordt vastgesteld vanaf mei tot eind juni. Op dat moment zijn bijna alle velden geploegd en vinden de duiven weinig voedselbronnen. De duiven, die op dat moment jongen hebben, vreten dan massaal kool- en erwtenvelden kaal. Om de duiven toch enigszins van de gewassen af te houden, is het inzetten van vogelafweer in combinatie met bejaging een noodzaak.

Vogelafweersystemen

Inagro test al jaren diverse alternatieve vogelafweermiddelen uit in koolgewassen, die ter afwisseling van het vertrouw-

de veldkanon of de zelfgemaakte vogelverschrikkers worden ingezet. Uit de proeven bleek dat de efficiëntie van de diverse systemen erg verschillend is. De Scarey Man, de imitatieroefvogel en geluidssystemen leverden de beste resultaten op, tenminste wanneer de druk van de duiven niet te hoog is. Om gewoning te vermijden, is het belangrijk dat de verschillende systemen niet te lang op dezelfde plaats worden opgesteld en dat ze worden afgewisseld. Probeer creatief te zijn en wissel zo veel mogelijk afweersystemen (zelfgemaakte vogelverschrikkers, linten, imitatieroefvogels, fietsen ...) af op je veld. Afweermiddelen zijn altijd effectiever als ze gecombineerd worden met bejaging. Maar de laatste jaren biedt bij een hoge druk van de duiven geen

enkel systeem garantie op een schadevrij gewas. De teelt afdekken met netten blijft dan de enige optie.

De Scarey Man is een volautomatisch vogelafschriksysteem, waarbij een manskogel fel oranje pop om de 18 minuten enkele keren kort na elkaar wordt opgeblazen, in combinatie met een sirene. Met een lichtsensor werkt de Scarey Man automatisch enkel overdag of 's nachts (tegen ganzen). Het systeem werkt op een 12 volt-accubatterij, is vrij compact, gemakkelijk te verplaatsen en hindert niet bij bespuitingen. De effectiviteit ervan verhoogt door de pop 1 à 2 m boven de grond op te stellen. De kostprijs bedraagt ongeveer 1100 euro (exclusief btw). De imitatieroefvogel hangt aan een 5 tot 10 m hoge mast, is vervaardigd uit water-

afstotend materiaal en beweegt als een echte roofvogel. Vogels herkennen er hun natuurlijke vijand in, voelen zich bedreigd en verplaatsen zich naar een andere, 'veilige' locatie. Er is geen energiebron nodig voor de werking. De imitatie-roofvogel is vrij effectief tegen duiven, maar het is aangewezen hem over het veld te verplaatsen. Hij werkt niet bij windstil weer, terwijl bij te sterke wind de vogel en de mast moeten worden neergelegd om schade te vermijden. De kostprijs schommelt rond 135 euro (exclusief btw).

Geluidssystemen

Er zijn verschillende elektronische geluidssystemen op de markt, zoals de Rapptor 32, Quattro, Alcetsound en Ultra-son. Ze worden gevoed door batterijen of zonnepanelen en de verschillende geluiden (roofvogelkreten, hondengeblaf en helikoptergeluid) worden met tussenpozen weergegeven om gewinning te voorkomen. De tijdspanne tussen 2 reeksen van geluiden en het volume van de geluiden is regelbaar. Bij systemen met

behandeling herhaald. Wekelijks werden de pikschade en gewasstand beoordeeld van deze met geurstoffen behandelde objecten in vergelijking met onbehandelde kolen en met kolen die werden afgedekt met netten. Na 3 jaar onderzoek kunnen we besluiten dat geen enkele geurstof de duiven verhindert om het gewas volledig af te pikken.

Wildnetten

Met wildnetten wordt het gewas letterlijk onbereikbaar voor het wild. Hierbij is het type net belangrijk. Bij goedkope netten met grote mazen kunnen blaadjes door het net groeien en kan het wild ook schade toebrengen aan de planten onder het net. Het leggen van netten is de beste garantie om je gewassen te beschermen tegen wildschade, maar het is ook de duurste oplossing. Bij sommige teelten (zoals diverse koolsoorten) is de terugverdientijd beperkt en is de economische meerwaarde (het verschil tussen geen en een goede opbrengst) groot. Bij andere teelten is de terugverdientijd moeilijker te berekenen.

kostprijs van deze netten varieert tussen 2000 en 4000 euro/ha en is grotendeels afhankelijk van de maaswijdte.

Bijzondere bejaging

Omdat alle vogelafweersystemen gebaseerd zijn op verjaging, lossen ze het probleem van de hoge populatie duiven niet op. Daarom moet je altijd een beroep doen op een jager om de schade te beperken. De ervaring leert dat het inzetten van een jager een positief effect heeft op het beperken van de schade. De gewone jacht op de houtduif is open van 15 september tot en met 28 (of 29) februari, maar houtduiven kunnen ook buiten de normale jachtperiode bejaagd worden onder de vorm van bijzondere bejaging. Die kan voor een periode van 3 maanden worden aangevraagd, zodat je maar eenmaal per teelt de formulieren moet invullen. Vraag dus op tijd aan je jager dat hij bijzondere bejaging op houtduif aanvraagt bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Zo kan hij bij de eerste schade direct ingrijpen en gaat er geen kostbare tijd verloren.

.....
Doe altijd een beroep op je jager om schade aangericht door wild te beperken.
.....

meerdere luidsprekers worden die op de perceelshoeken geplaatst, om een goede werking te garanderen en geen hinder te veroorzaken tijdens het bespuiten en de mechanische onkruidbestrijding. Soms worden de geluiden door omwonenden als hinderlijk beschouwd. De kostprijs is afhankelijk van de grootte van het systeem en varieert van 500 tot 1100 euro (exclusief btw).

Agrilaser

Recent kwam de Agrilaser op de markt. Dit afweersysteem gebruikt een groene laserbundel (5 cm diameter) die tot 2 km ver schijnt. De Agrilaser is niet vergunningsplichtig, maar moet manueel worden bediend. Vooral bij duister en regenachtig weer zijn de eerste ervaringen positief. De kostprijs bedraagt zo'n 700 euro (exclusief btw).

Geurmiddelen

Inagro test al enkele jaren verschillende geurmiddelen (look, tabasco, melk, etherische oliën ...) op hun afstotende werking tegen houtduiven. De bloemkolen werden behandeld bij of vlak na het planten. Na elke fikse regenbui werd deze

Duidelijke schade bij een bloemkoolplant, aangericht door hongerige duiven.

Bij witloof moet de opbrengst bruikbare witloofwortels gedurende 5 jaar gemiddeld ongeveer 10% hoger liggen als gevolg van het ontbreken van duivenschade. Voor het leggen en opnieuw opruimen van netten moet je een speciaal toestel aankopen (zie foto p. 30). Probeer bij de aankoop van een netoprolmachine rekening te houden met de veiligheid van de mensen die de machine en de netten moeten hanteren. Als er netten over een teelt gelegd zijn, komen er tijdens de teelt ook extra handelingen bij. Zo moeten de netten steeds verwijderd worden bij (mechanische) onkruidbestrijding. De

Studie rond houtduiven

De provincie West-Vlaanderen financiert al enkele jaren een onderzoeksproject van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) rond het populatiebeheer van houtduiven. Aanvankelijk werden de diverse soorten duiven en hun aantallen in een pilootgebied geregistreerd. Zo werd onder andere informatie verzameld over het trekgedrag en het broedseizoen van de duiven om een meer doeltreffende bejaging en bestrijding mogelijk te maken. De studie toonde bijvoorbeeld aan dat er in maart bijna geen trekvogels meer voorkomen in het West-Vlaamse testgebied. Het

© INAGRO

vogelafweer vlak na het planten of de inzaai is het inzetten van een jager dan ook noodzakelijk. Veel telers zien zich momenteel genoodzaakt om hun gewassen te beschermen met dure wildnetten. ■

Meer informatie over wildschade vind je op www.inagro.be (doorklikken op Agro infopunt > Wetgeving en vergunningen > Wildschade). Je kan er de bijzondere bejaging aanvragen door een formulier in te vullen (www.inagro.be/blogs/professioneel/Documents/bejaging-schriftelijkverzoek.pdf).

Een brochure over de alternatieve vogelafweermiddelen in koolgewassen (kostprijs, leverancier, voor- en nadelen) vind je op de [homepagina > Publicaties > Tuinbouw](#). Je kan de brochure en de documenten voor de bijzondere bejaging ook gratis aanvragen bij Sabien Pollet via 051 27 33 04 of sabien.pollet@inagro.be.

De imitatieroofvogel hangt aan een hoge mast en is vervaardigd uit waterafstotend materiaal.

zou dus interessant zijn om het jachtseizoen uit te breiden tot eind maart. Momenteel loopt in West-Vlaanderen een proefproject rond de bejaging en de bestrijding van de houtduif waarbij verschillende maatregelen uitgetest worden om de schade door houtduiven te beperken. Zo wordt nagegaan of een andere manier van (bijzondere) bejaging tot een verhoogd zomerafschot kan leiden. De 3 wildbeheereenheden (WBE's) van de regio (Mandelvallei, 't Veld en de Westhoek) werken hier actief aan mee. De wildbeheereenheden IJzervalleien en Tussen IJzer en Houtland fungeren als referentiwildbeheereenheden. In het kader van dit project verkreeg het INBO gedurende 3 jaar een vergunning om in bovenvermelde WBE's bijzondere bejaging te laten uitvoeren tussen 1 maart en 30 september zonder melding aan het ANB. Bovendien wordt in dit proefproject nagegaan hoe de tevredenheid over de toepassing en uitvoering van bijzondere bejaging bij de landbouwers en de jagers kan worden verhoogd.

Geen wondermiddel

Schade aan gewassen veroorzaakt door duiven is een jaarlijks terugkerend en ook toenemend probleem. Een wondermiddel om deze schade te voorkomen is er helaas niet. Afweersystemen verjagen duiven naar andere velden, maar verlagen de populatie niet. Naast het plaatsen van

MELD SCHADE VIA SCHADE-ENQUÊTE

Schade aangericht door in het wild levende dieren (houtduiven, konijnen, hazen, ganzen ...) doet zich steeds meer voor in onze teelten. Om de overheid te bewegen om nieuwe maatregelen te nemen, moeten we over harde cijfers kunnen beschikken. Daarom roepen wij iedere teler die dit of vorig jaar schade ondervonden heeft op om de schade-enquête op de

Boerenbondwebsite in te vullen. Je vindt ze op www.boerenbond.be > Voor leden > Thema's > Natuur > schade-enquête. Zo kunnen we het probleem in kaart brengen en preciseren welke diersoorten er voor overlast zorgen, waar in Vlaanderen en op welke gewassen.